

Инициативата "Гражданско неподчинение" окупира българо-румънската граница на Дунав-мост, изразявайки протеста си срещу безчовечността на двете социалистически правителства, които девет години тровеха жителите на Русе и Гюргево.

"СВЕТЪТ Е С НАС!" – русенци вярват в това и чрез 75 хиляди подписа се обърнаха към международната общественост за съдействие.

НЕОБЪЯВЕНАТА ВОЙНА

Когато секретарят на министър-председателя съобщи за аварията, д-р Йордан Демео, представящ форума за демократическо възраждане в русенската делегация, усети предизвестие за беда. По същия начин в този кабинет щеше да пристигне и телеграма за катастрофа. Д-р Демео осъзна, че докато в Гюргево клокочеха реакторите на секретната химия, злото предчувствие нямаше да го напусне.

Цяло десетилетие трагедията на русенци бе пръмълчавана. От двете страни на Дунав-мост сияеха знамената на братството и портретите на вождовете, а през реката без виза нахлуваше синкавият газ.

— *Какво представлява хлорът ли!* – едва сдържа сълзите на гнева си Мария, 34-годишна, учителка по музика. — *Спуска се мъгла. Автобусите и леките коли спират. Ослепяваши. Гърлото ти се раздират от лютината... И докато търсиш кърна, за да филтрираш въздуха, се досещаш, че в този миг детето ти играе на улицата заедно с приятелчетата си.*

В болничните картони на русенци срещу диагнозата не е нанесено "хлорно отравяне". Гигантът на румънската химия поразил здравето на хората бавно. Наднормените концентрации на хлора изсушават лигавицата на дихателната тръба и разрушават съпротивителните механизми на дробовете. Поради това обикновената настинка причинява бронхит, а бронхитът – пневмония. При еднократна хлорна агресия увредените тъкани могат да се възстановят, но през последните девет години русенци рядко вдишваха глътка чист въздух. Последствията – за това време заболяемостта се удвои и днес половината от болестите засягат белите дробове. Най-потърпевши са най-невинните – децата. Още по-стражката е пропозата на лекарите, очак-

• **Каза ли Русе "сбогом!" на деветгодишната химическа агресия? • В Гюргево не се произвеждат бойни отровни вещества • "Живков и Чаушеску – а сега кой са?" – предупреждава един транспарант.**

ваши в следващите пет години съгъстване на случаите на белодробен рак.

Преди половин година дворецовият преврат в Бояна и мистичната румънска революция гръмогласно оповестиха демократичните си манифести. Само хлорът не ги чу и продължи според възродения български печат да "обгазва" дунавския бряг.

На 26 юни град Русе бе парализиран от изключително висока концентрация на епихлорхидрин, който е канцероген. Местният координационен съвет на СДС изпрати до министър-председателя две искания: първото – да се направят постъпки за закриването на химическия комбинат в Гюргево, и второто – да се сформирана международна експертна комисия, която да прецени допустима ли е близостта на това производство до двата крайдунавски града. На 28 юни създаденият стачен комитет отпрати апел за съ-

действие до посолствата на САЩ и на седем европейски държави. Този отчаян ход на русенци посрами правителството на партията, която само преди две седмици бе постигнала изборен успех, обещавайки на поданиците си благоденствие, сполучка и промяна. На следващия ден – 29 юни – Андрей Луканов прие в кабинета си шестчленна делегация, съставена от представители на основните политически сили в Русе. По време на срещата дойде телеграмата за поредната вълна от епихлорхидрин.

Исканията се превърнаха в ултиматум – ако до 5 юли те не получиха разрешение, русенци щяха да предприемат безсрочна блокада на железопътната линия и автомобилното трасе на Дунав-мост.

Точно в 19 часа на 4 юли граждани с марлени маски и черни знамена се строиха пред граничната бариера, която в задушния следобед на всеки пет

минути бе изплювала една по една колите с румънските цигани-черноборсаджии или непретенциозните летовници за Черноморието.

Милиционерите бяха изтощени от горещината. Съотношението между тях и протестиращите е най-малко едно към сто. Ще употребят ли сила, за да разкъсат блокадата.

— *Никога. Ние сме тук, за да предотвратим евентуална злополука – отвърна младолик старшия и добави тихо – детето ми не се е родило с противогаз...*

В 19.40 часа от летище Щръклево пристигна министър-председателят. Минута мълчание на колелене – този път в памет на жертвите на индустриалната химия. "Хората с уморените, но добри очи" са напрегнати.

След нелеките преговори в прохладната румънска резиденция г-н Луканов носи добри вести. Толкова добри, че чак не са за вярване – румънската страна е съгласна неза-

бавно да спре завода на II площадка, откъдето се излъчва епихлорхидринът; до една седмица ще бъде създадена комисия, която ще посети и оцени мощностите в Гюргево и Русе и ще даде предложение за спиране, ако представляват заплаха за хората; Йон Илиеску и Петре Роман заявяват, че на забулената в тайна III площадка не се произвеждат бойни отровни вещества; прието е и предложението за независима международна експертна комисия на всички обекти от Калафат до Силистра с предимство на Гюргево и АЕЦ – Козлодуй.

Като че ли е станало традиция в Русе министър-председателите да бъдат освириквани.

— *Свидетели сме на поредния трик на г-н Луканов – оценява митинга Захари Манов, СДП (немарксист). – Всеки разумен човек знае, че ако в един комбинат бъде преустановено едно производство, спира цялата работа. Според думите на г-н Луканов се прекратява вед-*

нага производството на завода от II площадка, който е основният замърсител. Политиката, която води министър-председателят спрямо своя народ, е политика на патернализъм. Ние искаме да се освободим от бащите си и сами да си избираме пътя.

След публикуването на протокола става ясно, че той има предимно препоръчителен, но не и императивен характер. Формулировката за II площадка е съвсем необвързваща: "... временно да се спре за техническа проверка и ревизия инсталацията за епихлорхидрин".

Протоколът, който действително търси нов момент в диалога на тема "екология", не може да не бъде подписан. Иначе се рискуваше окупацията на моста да доведе до остър шок агонизиращите икономики на България и Румъния. Маскирали под демократична фразеология неокомунистическата си същност, двете правителства трябваше да си подадат ръка пред погледа на недотам доверчивата Европа.

Ако дори един поданик на цивилизована страна бъде взет за заложник, то тя реагира категорично и достойно. Комунистическият режим в България девет години залага съдбата на двеста хиляди души за пукнатата паря на идеологизираното братство. С последното двустранно споразумение се търсяткъм това – херметизиране на политическия "рай" от Карпатите до Родопите. Искане ми се да греша, но как ще бъде защитен град Русе от бюрократизираната и неефективна икономика на Румъния, как ще бъде защитена България от своите екомасдонти Левня, Кремиковци, КЦМ "Д. Благоев", от "замразената", но тайно изграждаща се АЕЦ – Белене?

Банката на доверието фалира отдавна.

Николай КИРИЛОВ

ПЕТЪР СЛАБАКОВ, председател на независимото сдружение "Екогласност":

Подкрепяме Русе

Русенската драма отдавна е известна на всеки българин. Тя бе причината да се създаде Инициативният комитет за спасяването на Русе, който въпреки преследванията от страна на репресивния апарат намери силна подкрепа и прерасна в днешното сдружение "Екогласност".

Освен мерките, които предприема българското правителство, ние ще се обърнем за съдействие към Съвета за сигурност при ООН и към Европейската общност. Двустранните отношения между България и Румъния ще постигнат половинчати резултати. Тук не става въпрос само за химическия комбинат в Гюргево – същите проблеми създават предприятията в Калафат, Турну Мъгуреле и Зимнич.

Животът е в опасност. Ако темповете на замърсяване не бъдат обуздани, до 2000 г. България ще се превърне в пустиня.

Затова една от първите задачи, с която трябва да се заеме Великото народно събрание, е създаването на гаранции за живота на хората. И това трябва да предхожда приемането на конституцията, защото в противен случай тя ще бъде излишна за един народ, останал без бъдеще.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ, министър-председател на Народна република България:

Диалогът с Румъния трябва да продължи

Лично аз очаквах по-малко от срещата с румънския министър-председател Петре Роман. Смятам, че постигнатото за един ден е съществено за решаването на проблемите, които вълнуват русенци, правителството и целия български народ. Мога да заявя, че е създадена правна основа за разрешаването на подобни ситуации в бъдеще.

Подписаният протокол доказва правотата на тезата, че възможностите за взаимно разбиращо отношение не са изчерпани и че не бива да слагаме знак за равенство между режима на Чаушеску и сегашното правителство в Румъния. Хората, които свалиха Чаушеску от власт, споделят мнението, че изборът на площадката на химическия комбинат е непростима грешка.

Без диалог с Румъния каквито и форми на съдействие да търсим от международни организации, няма да постигнем реални резултати. Диалогът заслужава да бъде продължен.

Нека не правим от екологията евтина политика.